

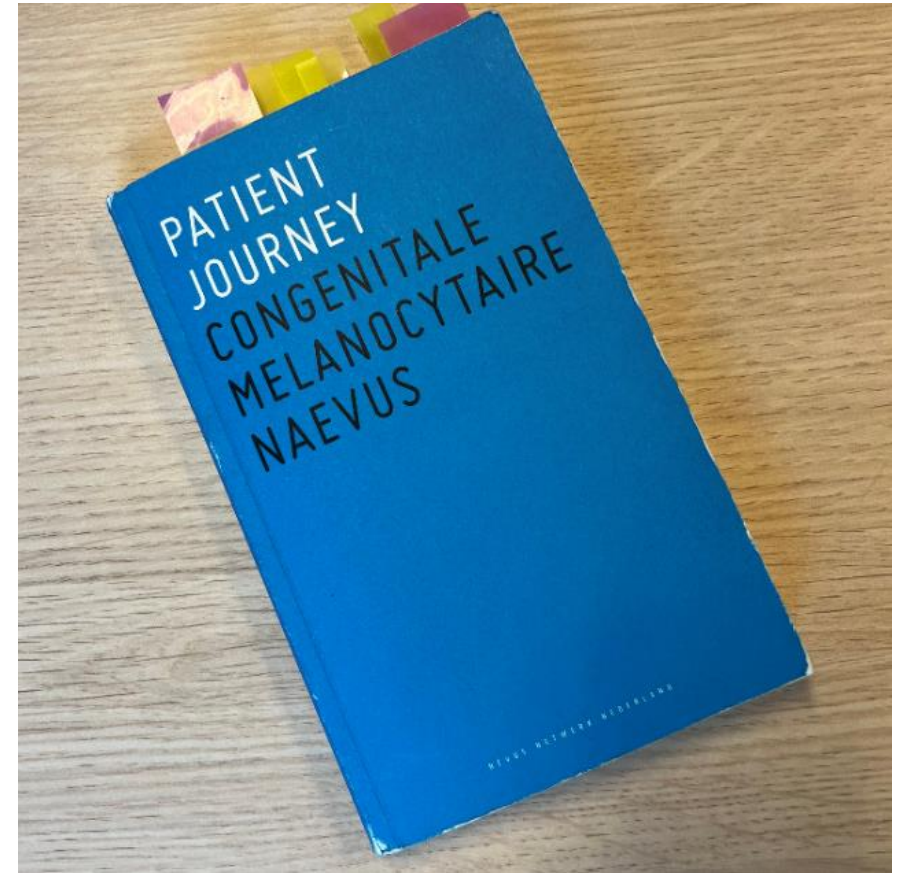
AANGEBOREN MOEDERVLEKKEN

DE PSYCHO-SOCIALE ASPECTEN

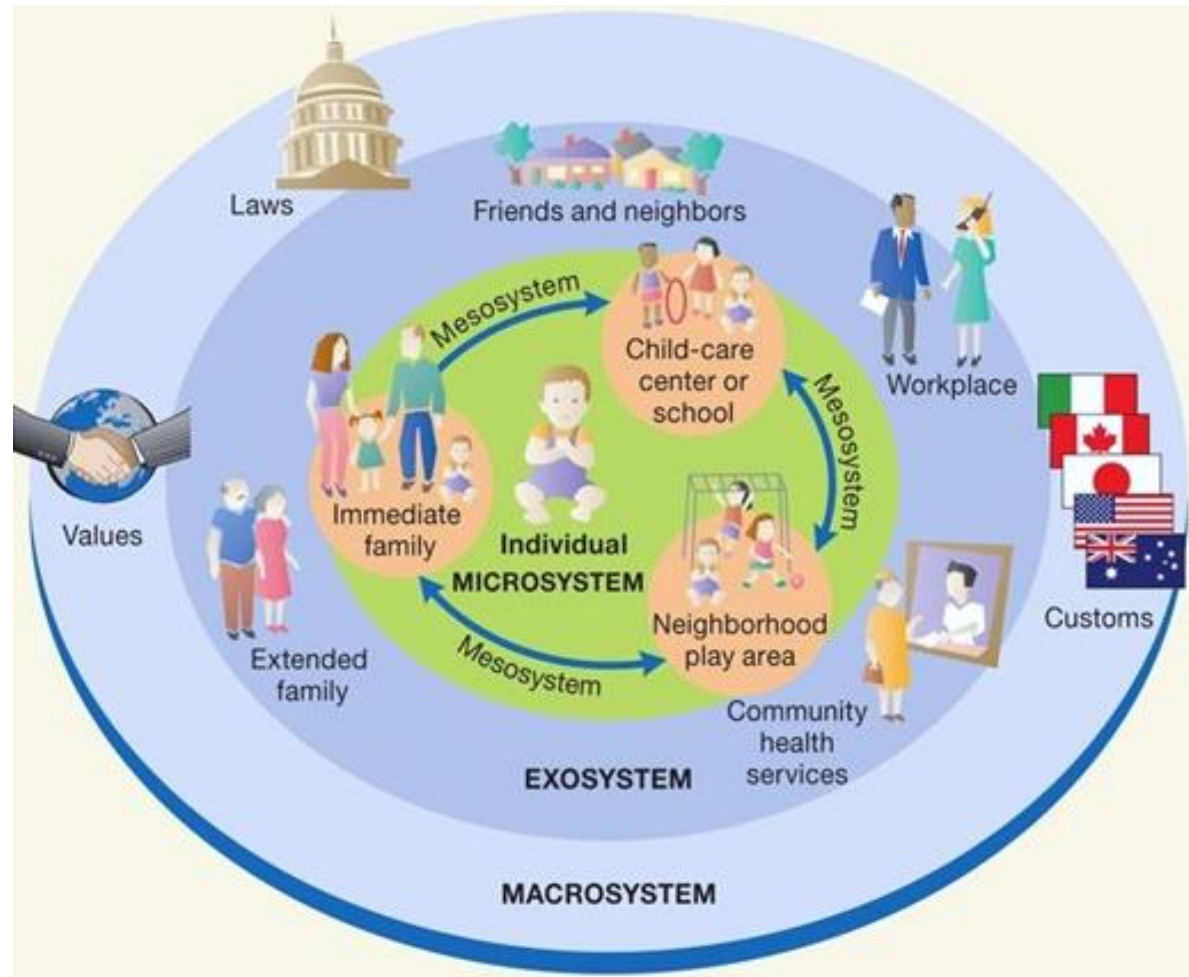
NNN informatiedag 2023

Anne Zirar-Vroegindeweyj (Gezondheidszorg-psycholoog)

ErasmusMC-Sophia kinderziekenhuis

OPGROEIEN DOE JE SAMEN

Ecologisch model Bronfenbrenner

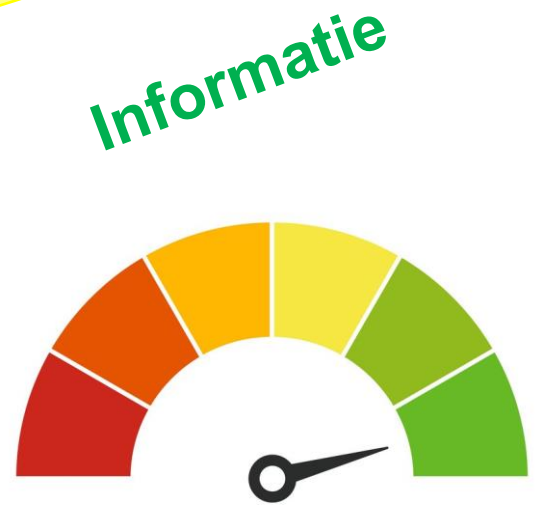
Samen met het gezin

Fotograaf Rick Guidotti: <https://positiveexposure.org/>

Hoe ga ik om met reacties uit de omgeving?

Hoe kan ik met mijn kind praten over de aandoening?

Samen

Zorgen

Delen

Informatie

Tijd

Steun

Vertrouwen

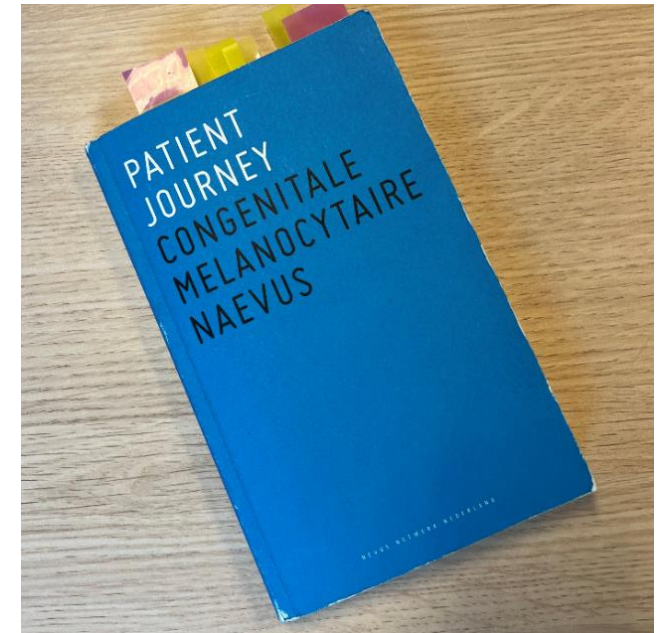
Hoe leer ik mijn kind om te gaan met sociale situaties?

Zal mijn kind wel geaccepteerd worden?

Citaten van de ouders (Emile en Marianne) van Leonore:

‘Ze is niet ineens 4 of 12 of 18 jaar. Je hebt nog heel veel tijd om haar, jezelf en je omgeving te vormen’

‘Ik denk dat we veel eerlijkere gesprekken hebben gehad over het ouderschap met familie, vrienden en collega’s doordat we er zelf open over zijn geweest’

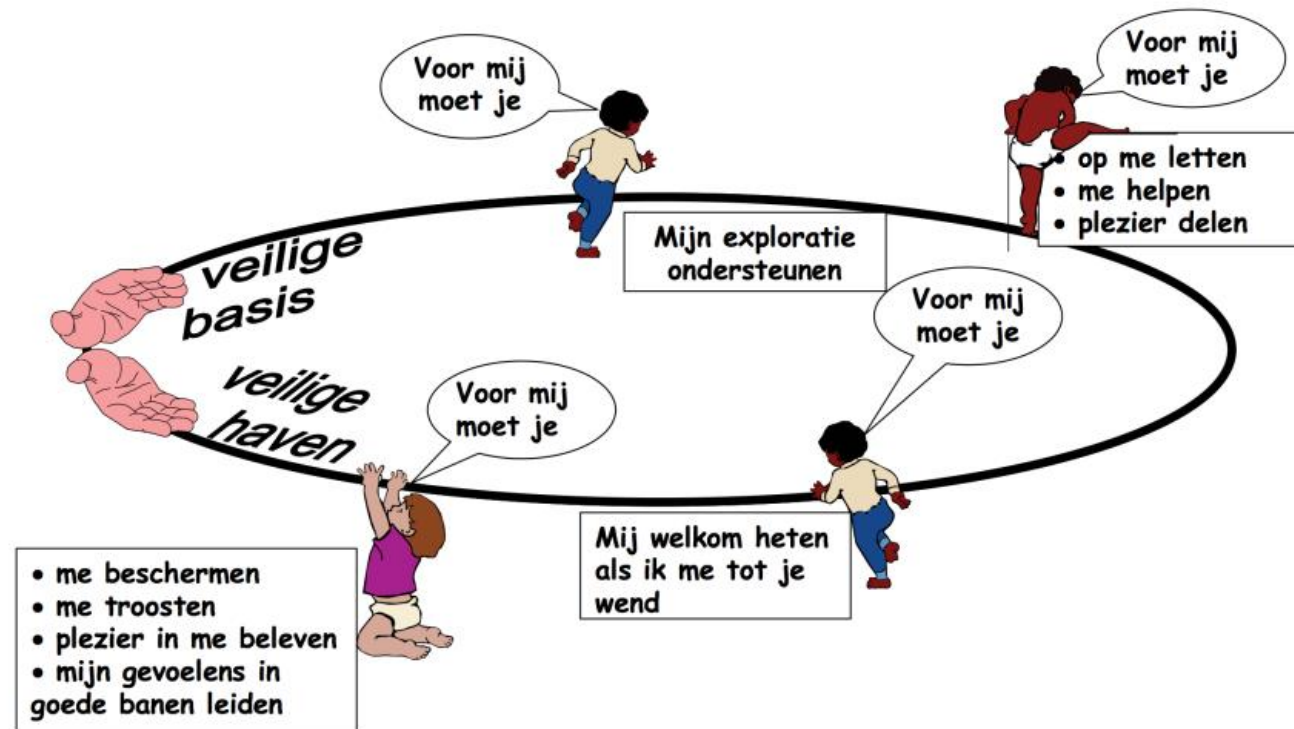
INFORMATIE

Communiceren en sociale interactie

CIRKEL VAN VEILIGHEID

Cooper, G., Hoffman, K., Marvin, R.S. & Powell, B. (2002) (vertaald door Schuengel, C.)

ZELFBEELD

Zelfbeseef

Verbeelding

Identiteit

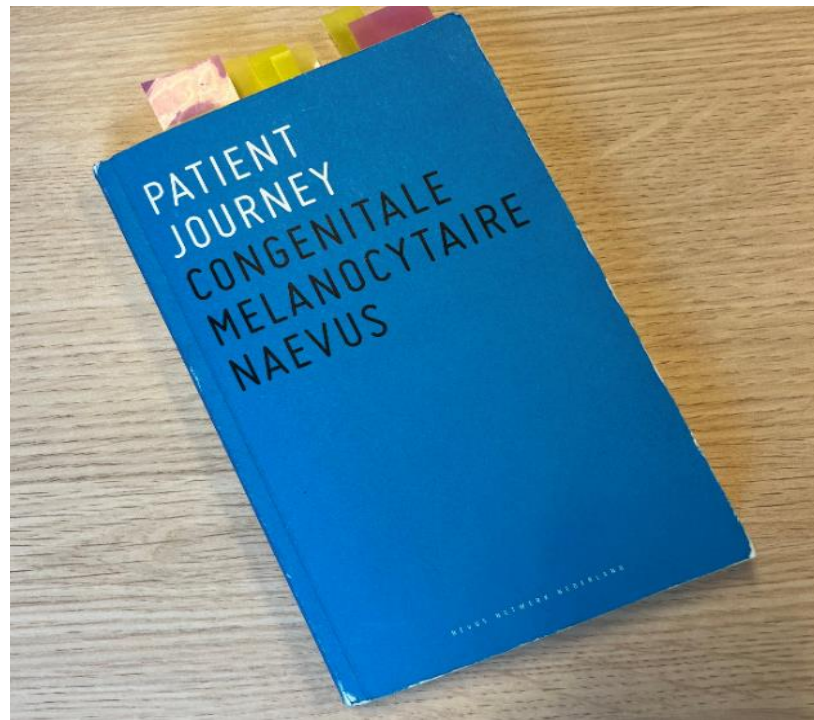
Autonomie

Competentie

Citaten van Ali:

‘Je bent niet alleen en je bent mooi zoals je bent’

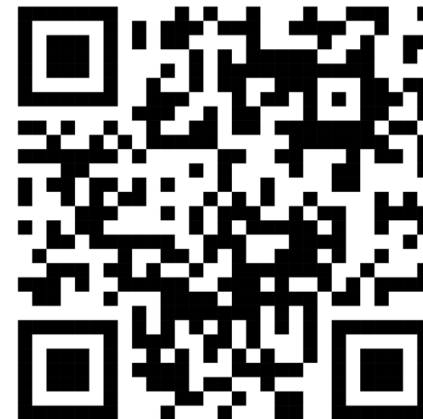
SCHOOL

Spreekbeurt

Lespakket over de huid

huid in
de klas

Face IT online interventie

FACE IT
VOOR JONGEREN

Body Image 41 (2022) 298–307

Acceptability and feasibility of an online psychosocial intervention for Dutch adolescents with a visible difference: A mixed-methods study

M. van Dalen^a, S.G.M.A. Pasmans^b, E.W.C. Aendekerk^a, I.M.J. Mathijssen^c, M.J. Koudstaal^d, H. Williamson^e, M.H.J. Hillegers^a, E.M.W.J. Utens^{a,f,g}, J.M.E. Okkerse^{a,*}

Body Image 40 (2022) 295–309

Reducing social anxiety in adolescents distressed by a visible difference: Results from a randomised control trial of a web-based intervention[☆]

Deniz Zelihić^{a,c,*,1}, Marije van Dalen^b, Johanna Kling^a, Are Hugo Pripp^c, Tine Nordgreen^d, Ingela L. Kvaalem^e, Suzanne G.M.A. Pasmans^f, Irene M.J. Mathijssen^g, Maarten J. Koudstaal^h, Manon H.J. Hillegers^b, Heidi Williamsonⁱ, Elisabeth M.W.J. Utens^{b,j,k}, Kristin B. Feragen^a, Jolanda M.E. Okkerse^b

- Jongeren tussen 12-18 jaar met een zichtbare aandoening
- Leren van vaardigheden
- Vergroten van zelfvertrouwen
- Oefenen met uitdagende sociale situaties
- Uitleggen-Geruststellen-Afleiden

PROCEDUREEL COMFORT

HET VOORKOMEN VAN ANGST, PIJN EN DWANG BIJ MEDISCHE PROCEDURES

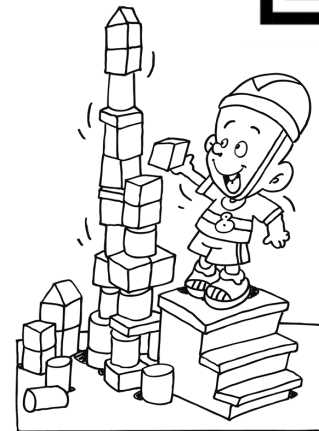
tr = b

- m

- ven

b = tr

PARADOXEN IN DE ZORG

Machteloosheid

- Kind
- Ouders
- Zorgverleners

Paradoxen in de zorg

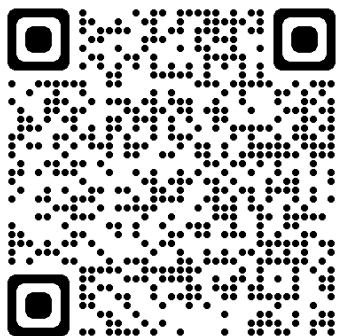
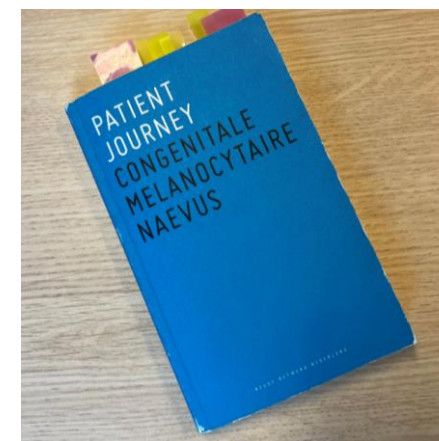
- Tempo zorg ↔ tempo kind
- Logistiek ↔ de tijd nemen
- Stop het kind ↔ stop de procedure
- Dwang ↔ rechten van het kind*
- Medische zorg ↔ comfort
- **Beschermen ↔ genezen**

*

[ISUPPORT \(isupportchildrensrights.com\)](http://isupportchildrensrights.com)

Citaat van Adri:

‘Hij trok toen gewoon het verband van mijn nek, ik was totaal overstuur. Daar had hij geen tijd voor, omdat hij nog twaalf patiënten in een uur tijd moest zien.

HET 3R MODEL

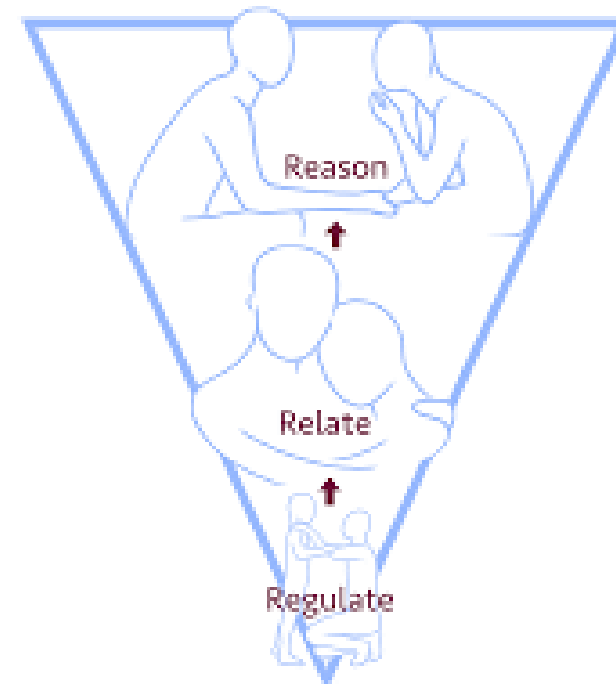
Reason (Communiceren)

Relate (Contact maken)

Regulate (Kalmeren/troosten)

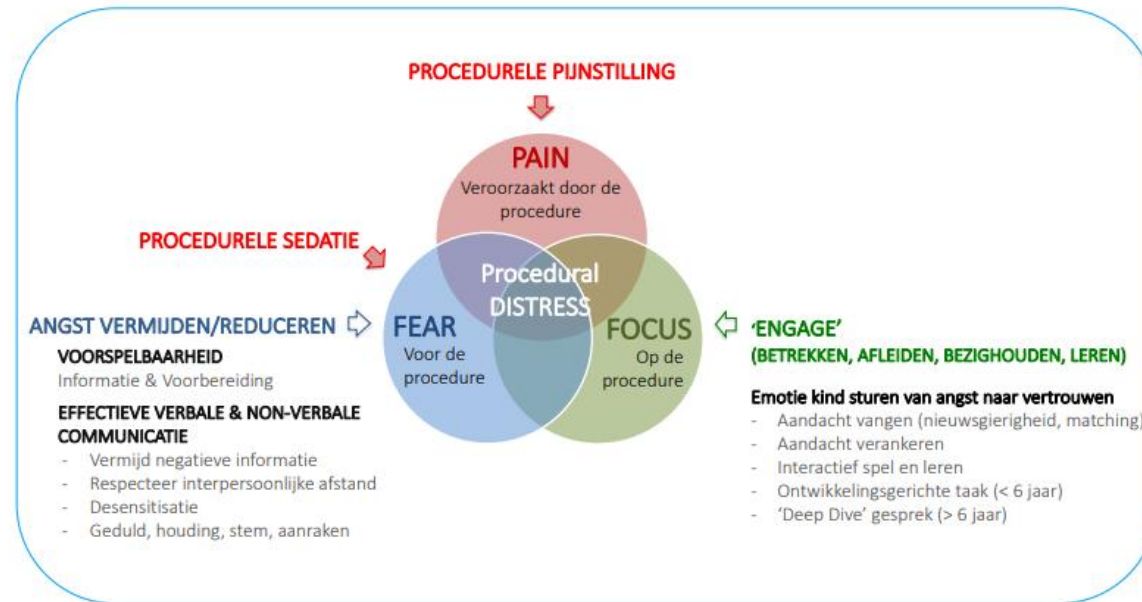
Perry, B. D., & Ablon, J. S. (2019). CPS as a neurodevelopmentally sensitive and traumainformed approach. In A. Pollastri, J. Ablon, & M. Hone (Eds.), Collaborative problemsolving: An evidence-based approach to implementation and practice (pp. 15-32).

Procedurele Distress

Procedurele distress is het gevolg van 3 verschillende factoren:

- **Pijn** veroorzaakt door de procedure
- **Angst** die vooraf bestaat en/of ontstaat tijdens de procedure
- **Focus** van de aandacht op de procedurele gebeurtenissen.

Dit model helpt om technieken voor procedureel comfort te onderscheiden.

VAN ANGST NAAR VERTROUWEN

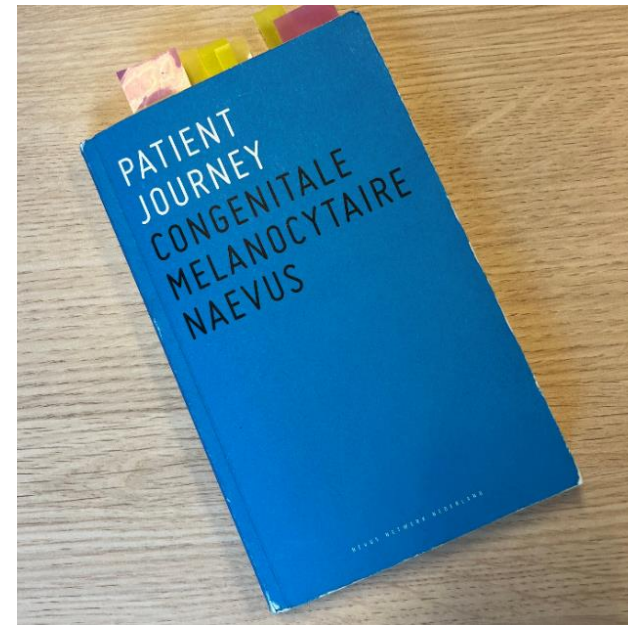
1. Contact & afstemmen (op kind en gezin)

- Contact afstemmen op ontwikkelingsleeftijd
- Goed kijken en luisteren
- Rekening houden met positie, afstand, tempo, bewegingen, stemvolume
- Vertrouwen en rust uitstralen
- Empathie tonen

Citaat van de vader (Yoav Gaon) van Erez:

‘Mijn advies aan dokters en medische staf is om bescheiden te blijven, de ouders en de patiënt altijd open in de ogen te kijken, te luisteren naar de ouders die hun kind als beste kennen, geduld te hebben en open te staan voor nieuwe ideeën, behandelingen en mede doktoren’

VAN ANGST NAAR VERTROUWEN

2. Voorbereiding en plan op maat

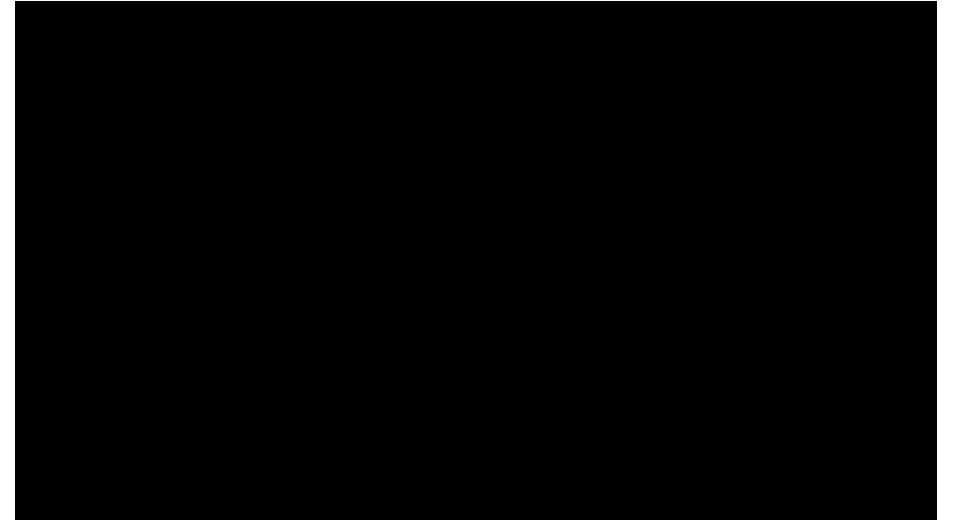
- Vergroot het gevoel van controle bij ouders en kind
- Coping strategie (monitoring/blunting)
- Het maken van een plan op maat
(randvoorwaarden: ouders, omgeving, houding, comfort, one voice, middelen)
- Afstemmen met collega's

FOCUS VERLEGGEN

Ontwikkelingsgerichte taak

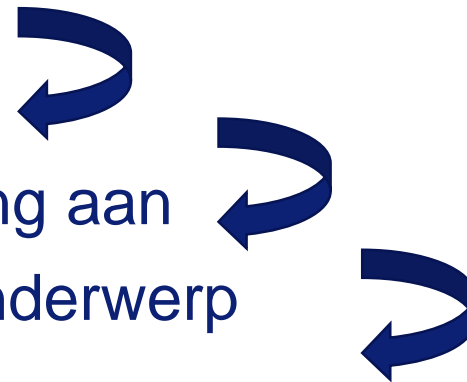
- Cognitieve taak die optimale uitdaging geeft
- Passend bij de ontwikkelingsleeftijd

Krauss et al; Ann Emerg Med. 2019 Jul;74(1): 30-35.

Deep dive gesprek

- Zie kind als expert van het onderwerp
- Neem nieuwsgierige, niet-wetende houding aan
- Stel open vragen aan het kind over het onderwerp

MIDDELEN/MATERIALEN

Pijn

Emla (60-90 min)
Rapydan (30-45 min)

Buzzy

Angst

Vorbereiding

Desensitisatie

Focus

VR- bril

Afleidingsmaterialen

Qwiek.up

VAN ANGST NAAR VERTROUWEN

3. Taalgebruik

- Gebruik de taal van het gezin
- Verbaal en non verbaal
- Vermijden van negatieve suggesties
- Creëren van positieve verwachtingen

FOLDER HELPEND TAALGEBRUIK

Hoe kun je je kind helpen tijdens een ingreep, zoals bloedafname, een vaccinatie of het inbrengen van een infuus?

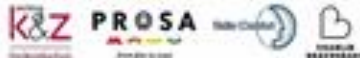
ONZE WOORDEN KUNNEN ZOWEL POSITIEVE ALS NEGATIEVE VERWACHTINGEN EN GEVOELENS OPROEPEN

Woorden kunnen leiden tot beelden in je hoofd. Zo kun jij het praten over je bevellingarten het water je in de mond lopen. Uit onderzoek blijkt dat het praten over pijn of het waartouwen voor een prik het meer angst en pijn kan leiden. Als je helpende woorden of positieve taal gebruikt, zorg je juist dat je kind zich prettiger voelt.

Het helpt ook wanneer meer 1 persoon praat tijdens de ingreep. Dit zorgt voor gerichte aandacht en een rustige sfeer. Je kunt met elkaar vooral afspreekken wie met je kind praat. Dat kan jij zelf zijn of bijvoorbeeld een verpleegkundige, medisch pedagogisch zorgverlener of dokter.

Hier kun je lezen hoe je als ouder helpende taal spreekt.

www.erasmusmc.nl
www.sophiakinderziekenhuis.nl
www.erasmusmc.nl

WAT KUN JE ZEGGEN?

"Ik ben bij je en zal je helpen om te zorgen dat het goed gaat."

"Je zal verbaasd zijn hoe makkelijk het vandaag gaat omdat je zo bezig bent met je computerspelletje."

"Omdat je toverzalf (EMLA) hebt gekregen zal het nog makkelijker gaan."

*"Omdat mama/papa nu met jou over die leuke vakantie praat kan de dokter goed zijn/haar werk doen."
"Weet je nog toen op de camping, welke kleur tent hadden we ook alweer..."*

Tijdens het doen van een spelletje: "Wauw wat doe je dit goed" of "Kom wij zoeken Wally, dan kan de dokter goed zijn/haar werk doen."

Wat kun je beter niet zeggen:

Het gaat even pijn doen

Niet huilen

Stel je niet aan

Het doet geen pijn

Hier komt de prik

VAN ANGST NAAR VERTROUWEN

4. Afronding

- Evalueren
- Construeren van een positieve, juiste herinnering
- Positief afsluiten
- Rapporteren

IMPACT maken met dans | SKVR, The Creative Network

VOEL JE VRIJ OM TE VRAGEN.....

